

Metodický prístup k osobám s nedostatkom príležitostí v akreditovaných a krátkodobých projektoch mobility učiacich sa a zamestnancov v sektore vzdelávania dospelých (KA121, KA122)

Verzia 1: Apríl 2022

Obsah

1. Osoby s nedostatkom príležitostí.....	2
2. Finančná podpora inklúzie.....	3
2.1 Finančná podpora inklúzie pre organizáciu	3
2.2 Finančná podpora inklúzie pre účastníkov s nedostatkom príležitostí.....	3
2.3 Podpora inklúzie v rámci ostatných rozpočtových kategórií	4
2.3.1 Prípravné návštevy	4
2.3.2 Sprevádzajúce osoby	5
2.3.3 Jazyková podpora.....	6
3. Podporné dokumenty.....	7

1. Osoby s nedostatkom príležitostí

Sprievodca programom v slovníku pojmov¹ definuje osoby s nedostatkom príležitostí nasledovne:

„Osoby s nedostatkom príležitostí sú osoby, ktoré z ekonomických, sociálnych, kultúrnych, geografických alebo zdravotných príčin, z dôvodu migrantského pôvodu alebo z dôvodov ako zdravotné postihnutie či ťažkosti vo vzdelávaní, ako aj z iných dôvodov vrátane takých, ktoré môžu spôsobiť diskrimináciu podľa článku 21 Charty základných práv Európskej únie², čelia prekážkam, ktoré im bránia v účinnom prístupe k príležitostiam v rámci programu.“

V prípade účastníkov s nedostatkom príležitostí v akreditovaných a krátkodobých projektoch v sektore vzdelávania dospelých ide o učiacich sa a zamestnancov, ktorým by rôzne prekážky nedovoľovali zapojenie do mobilných aktivít bez dodatočnej finančnej alebo inej podpory.

Sprievodca programom uvádza zoznam prípadných prekážok, ktoré môžu jednotlivu alebo v rôznych vzájomných kombináciách brániť osobám s nedostatkom príležitostí v účasti.

Zoznam prekážok v Sprievodcovi programom nie je úplný a slúži ako referencia pre národné agentúry pri vykonávaní opatrení na zlepšovanie prístupnosti a oslovenia ľudí s nedostatkom príležitostí. Základné mechanizmy podpory a opatrenia sú opísané v Sprievodcovi programom a Vykonávacích usmerneniach – Stratégii pre inklúziu a rozmanitosť v rámci programu Erasmus+ a Európskeho zboru solidarity³. Na úrovni národnej agentúry boli identifikované špecifické skupiny osôb s nedostatkom príležitostí ([Podporné dokumenty](#)).

Okrem finančnej podpory inklúzie ide napr. o opatrenia súvisiace s transparentným výberom účastníkov s nedostatkom príležitostí zohľadňujúcim kľúčové faktory, akými sú motivácia, zásluhy, ako aj osobný rozvoj a vzdelávacie potreby účastníkov. Pri výbere účastníkov z radov zamestnancov by sa malo zabezpečiť, aby boli prínosy vyplývajúce z ich profesijného rozvoja dostupné všetkým učiacim sa v organizácii.

¹ https://www.erasmusplus.sk/erasmus_2021_2027/doc/vyzva/2022/2022-Programme-guide_sk.pdf

² <https://fra.europa.eu/sk/eu-charter/article/21-nediskriminacia>

³ <https://erasmus-plus.ec.europa.eu/document/implementation-guidelines-erasmus-and-european-solidarity-corps-inclusion-and-diversity-strategy>

2. Finančná podpora inklúzie

Finančná podpora inklúzie pokrýva náklady spojené so zapájaním účastníkov s nedostatkom príležitostí a zmierňovaním a odstraňovaním prekážok brániacich im v účasti na mobilitách za rovnakých podmienok, ako majú ich kolegovia či učiaci sa, ktorí nespádajú do kategórie s nedostatkom príležitostí. Poskytuje sa v rôznych formách:

- podpora inklúzie pre organizáciu,
- podpora inklúzie pre účastníkov,
- podpora inklúzie v rámci ostatných rozpočtových kategórií.

2.1 Finančná podpora inklúzie pre organizáciu

Táto podpora je určená pre organizáciu na **pokrytie nákladov súvisiacich s organizáciou aktivít účastníkov s nedostatkom príležitostí, napr.:**

- pokrytie administratívnych nákladov súvisiacich s určením statusu účastníka, identifikáciou prekážok a individuálnych potrieb;
- individualizovanú prípravu, predodjazdové školenie účastníka s nedostatkom príležitostí;
- špecifickú podporu súvisiacu s logistickými opatreniami, prípadne sprevádzajúcou osobou alebo asistentom;
- identifikáciu/komunikáciu s hositeľskými organizáciami;
- dodatočnú prípravu zamestnancov hositeľskej organizácie s ohľadom na špecifické potreby účastníka.

Mechanizmus financovania: **grant vo forme jednotkových príspevkov.**

Pravidlo pridelenia: na základe počtu účastníkov s nedostatkom príležitostí, ktorí sa zúčastnili aktivity: **100 € na účastníka.**

2.2 Finančná podpora pre účastníkov s nedostatkom príležitostí

Jedná sa o **dodatočné náklady, ktoré priamo súvisia s účastníkmi s nedostatkom príležitostí a sprevádzajúcimi osobami**, ktoré vzniknú týmto účastníkom v súvislosti s mobilitou v prípadoch, ktoré by štandardný grant nedokázal pokryť. Ak sa dodatočné náklady týkajú cesty a/alebo špeciálnej stravy, organizácia musí zabezpečiť, aby nedochádzalo k dvojitému financovaniu.

Mechanizmus financovania: **refundácia reálnych nákladov (100 % oprávnených nákladov)** preukázaných účtovnými dokladmi. Vyúčtovanie reálnych nákladov prikladá organizácia k záverečnej správe.

Pravidlo pridelenia: v žiadosti o grant uvádza žiadateľ počet osôb, pre ktoré žiada túto podporu, ako aj zdôvodnenie/vysvetlenie potreby podpory a požadovanej sumy. Je možné prideliť grant pre účastníkov s nedostatkom príležitostí aj počas realizácie projektu, ak sa objavila takáto potreba, a to presunom finančných prostriedkov do príslušnej kategórie v súlade s pravidlami stanovenými v zmluve o poskytnutí grantu.

Podmienka udelenia grantu: náklady vznikli oprávneným účastníkom, ktorí predložili podporné dokumenty a absolvovali aktivity schválené v žiadosti.

Podporné dokumenty:

- pred aktivitou: dokumentácia, ktorú príslušná národná agentúra označila za **relevantný dôkaz o tom, že účastník patrí do jednej z kategórií účastníkov s nedostatkom príležitostí** (pozri časť 3).
- po aktivite: **potvrdenie o účasti jednotlivca s nedostatkom príležitostí na aktivite** vo forme jedného alebo viacerých dokumentov, v ktorých sa uvádza meno a priezvisko účastníka a vzdelávacie výstupy, ako aj dátum začiatku a skončenia aktivity. V prípade, že účastníkom počas aktivity pomáhali sprevádzajúce osoby, uvedú sa aj ich mená a priezviská a dĺžka ich pobytu. Podporné dokumenty musia byť podpísané zodpovednou osobou hostiteľskej organizácie a účastníkom.

Príklady dodatočných nákladov:

- príspevok na prepravu, ak nepostačuje grant na cestu (napr. prenájom špeciálneho motorového vozidla, ak je daná osoba odkázaná na individuálnu prepravu osobným motorovým vozidlom, prípadne je takáto preprava zabezpečovaná oprávnenou osobou/obcou/poskytovateľom sociálnych služieb) do/z miesta konania aktivity, ako aj na mieste konania aktivity (napr. ak daná osoba nie je schopná používať verejnú hromadnú dopravu, a to či už z dôvodu fyzických alebo psychických obmedzení);
- náklady tlmočníkov (vrátane posunkovej reči);
- príspevok v prípade, ak účastník mobility potrebuje asistenciu alebo opatrovanie (napr. náhrada pre fyzickú osobu, ktorá vykonáva osobnú asistenciu na základe písomnej zmluvy alebo pre rodinného člena v prípade opatrovania);
- materiálna podpora účastníkov – špeciálne didaktické pomôcky, špeciálne zdravotnícke potreby, špeciálne vybavenie potrebné na mobilitu pre účastníkov zo sociálne znevýhodneného prostredia (napr. kufre, atď.).

2.3 Podpora inklúzie v rámci ostatných rozpočtových kategórií

2.3.1 Prípravné návštevy

Organizácie môžu **pred uskutočnením mobility účastníka s nedostatkom príležitostí** vykonať prípravnú návštevu u svojho prijímajúceho partnera. Prípravná návšteva nie je samostatnou aktivitou, ale predstavuje podporné opatrenie pre mobilitu zamestnancov alebo učiacich sa.

Prípravná návšteva musí byť riadne odôvodnená a musí slúžiť na zlepšenie inkluzívnosti, rozsahu a kvality aktivít v rámci mobility. Jej účelom môže byť zabezpečenie lepšej prípravy mobility účastníkov s nedostatkom príležitostí, vrátane začatia výkonu práce v novej partnerskej organizácii alebo prípravy dlhodobej mobilitej aktivity, napr. prostredníctvom nastavenia administratívnych opatrení a budovania dôvery a porozumenia v rámci partnerstva. Prípravné návštevy sa nemôžu organizovať na účely prípravy kurzu ani aktivity odbornej prípravy pre zamestnancov.

Na prípravných návštevách sa môžu zúčastniť zamestnanci priamo zapojení do organizácie aktivít projektu, napr. koordinátor projektu, sprevádzajúca osoba. Vo výnimočných prípadoch sa môžu na prípravných návštevách podieľať aj potenciálni účastníci s nedostatkom príležitostí.

Trvanie prípravnej návštevy by malo byť adekvátne stanoveným cieľom prípravnej návštevy.

Príklady cieľov:

- vytvorenie bezpečného prostredia pre účastníkov so znevýhodnením,
- výber vhodného mentora,
- príprava individuálneho vzdelávacieho plánu.

Mechanizmus financovania: príspevok na cestu a pobytové náklady na základe jednotkových nákladov.

Pravidlo pridelenia: na základe počtu účastníkov prípravnej návštevy: **575 EUR na účastníka** s maximálnym počtom troch účastníkov na jednu návštevu.

Podmienka udelenia grantu: **potvrdenie o účasti na prípravnej návšteve** vo forme programu a vyhlásenia podpísaného účastníkom a hosťiteľskou organizáciou, v ktorom sa uvádza meno osoby, dátum aktivity a účel aktivity.

2.3.2 Sprevádzajúce osoby

Sprevádzajúca osoba v kontexte inklúzie je človek, ktorého úlohou je zaistiť bezpečnosť, poskytovať podporu a pomoc a uľahčovať účinné vzdelávanie účastníkom s nedostatkom príležitostí (učiacim sa, vzdelávajúcim sa dospelým, zamestnancom) počas aktivity v zahraničí.

Mechanizmus financovania:

- **cestovné a pobytové náklady na základe jednotkových príspevkov, a**
- **refundácia reálnych nákladov (100 % oprávnených nákladov)** preukázaných účtovnými dokladmi v odôvodnených prípadoch, kedy by grant na cestu a pobytové náklady nedokázal vzniknuté náklady pokryť.

V prípade sprevádzajúcich osôb sa pri individuálnej podpore (príspevok na cestu a pobytové náklady) uplatňujú **sadzby pre zamestnancov**. Vo výnimočných prípadoch, ak sprevádzajúca osoba musí zostať v zahraničí dlhšie ako 60 dní, sa jej uhradia náklady spojené s pobytom po 60 dni z rozpočtovej položky Podpora inklúzie.

Pravidlo pridelenia: žiadateľ uvádza v žiadosti o grant počet sprevádzajúcich osôb, pre ktoré žiada podporu. Je možné prideliť grant pre sprevádzajúcu osobu aj počas realizácie projektu, ak sa objavila takáto potreba, a to presunom finančných prostriedkov do príslušnej kategórie v súlade s pravidlami stanovenými v zmluve o poskytnutí grantu.

V rámci každej aktivity možno poskytnúť dodatočnú podporu osobám sprevádzajúcim účastníkov s nedostatkom príležitostí. Sprevádzajúce osoby možno podporovať počas celého trvania aktivity, alebo len určitý čas jej trvania.

Podmienka udelenia grantu: absolvovanie aktivity a predloženie **potvrdenia o účasti na aktivite** s uvedeným menom a priezviskom sprevádzajúcej osoby a dátumu začiatku a konca aktivity. Podporné dokumenty musia byť podpísané hosťiteľskou organizáciou a účastníkom s nedostatkom príležitostí.

2.3.3 Jazyková podpora

Jedná sa o náklady na zabezpečenie výučby a materiálov na zlepšenie **znalosti jazyka plánovanej aktivity**.

Mechanizmus financovania: **grant vo forme jednotkového príspevku.**

Pravidlo pridelenia: na základe počtu účastníkov: **150 EUR na účastníka, ktorý nemôže získať online jazykovú podporu OLS pre nedostupnosť vhodného jazyka alebo úrovne.** Zamestnanci v rámci mobility kratšej ako 31 dní nemajú na takýto príspevok nárok. Vzdelávajúcim sa dospelým, ktorí sa zúčastňujú na skupinovej mobilite, sa neposkytuje individuálna jazyková podpora.

Podmienka udelenia grantu: podmienkou nároku na grant je, že účastník skutočne absolvoval jazykovú prípravu v relevantnom vyučovacom alebo pracovnom jazyku.

Podporné dokumenty:

- doklad o účasti na jazykovom kurze vo forme potvrdenia podpísaného poskytovateľom kurzu, na ktorom sa uvádza meno účastníka, vyučovací jazyk, forma a trvanie poskytnutého kurzu, alebo
- faktúra za zakúpenie vzdelávacích materiálov, na ktorej sa uvádza príslušný jazyk, názov a adresa organizácie, ktorá vystavila faktúru, výška a mena platby a dátum faktúry, alebo
- v prípade, že jazyková príprava je poskytnutá priamo vysielajúcou alebo prijímajúcou organizáciou: vyhlásenie podpísané organizáciou, ktorá poskytla jazykovú prípravu s uvedením dátumu, na ktorom sa uvádza meno účastníka, vyučovaný jazyk, forma a trvanie jazykovej prípravy.

Príklady:

- Zabezpečenie výuky príslušného posunkového jazyka pre nepočujúceho alebo nedoslýchavého účastníka.
- Zabezpečenie jazykovej prípravy pre nevidiaceho alebo slabozrakého účastníka, ktorý z rôznych príčin nemôže využiť online jazykovú podporu.

3. Podporné dokumenty

preukazujúce, že účastník patrí do jednej z kategórií účastníkov s nedostatkom príležitostí

Typ prekážky	Popis	Podporné dokumenty (príklady)
Zdravotné postihnutie	Za osobu s ťažkým zdravotným postihnutím (ďalej len osoba s ŤZP) sa považuje fyzická osoba, ktorej miera funkčnej poruchy je najmenej 50 %.	preukaz ŤZP
Zdravotné problémy	Za osobu so zdravotným problémom sa považuje osoba s chronickým zdravotným ochorením alebo psychiatrickým ochorením.	lekárska správa, odborný lekársky posudok odborný posudok špeciálneho pedagóga a psychológa rozhodnutie ÚPSVaR o priznaní peňažného príspevku správa/potvrdenie z poradenského zariadenia
Prekážky súvisiace so systémom vzdelávania a odbornej prípravy	Osoby, ktoré predčasne ukončili školskú dochádzku, resp. stupeň dosiahnutého vzdelania je maximálne na úrovni 2 SKKR, Dospeli s nízkou úrovňou zručností (napr. s nižšou úrovňou digitálnych zručností vo vekovej kategórii seniari)	potvrdenie o ukončení štúdia (napr. osvedčenie o zaučení, osvedčenie o zaškolení, vysvedčenie, vysvedčenie o záverečnej skúške a výučný list a pod.)
Hospodárske prekážky	Nízka životná úroveň, nízky príjem (napr. rodina v sociálnej núdzi) Závislosť od systému sociálneho zabezpečenia (napr. dávky v nezamestnanosti, starobný dôchodok)	potvrdenie ÚPSVaR o hmotnej núdzi čestné vyhlásenie o poberaní dávok/starobného dôchodku
Sociálne prekážky	Ťažkosti so sociálnou adaptáciou (napr. prekážky súvisiace s diskrimináciou, odlišný materinský jazyk) Osamelý rodič s dieťaťom (t. j. osamelá žena alebo osamelý muž, ktorí sa trvale starajú o dieťa	podľa situácie (čestné vyhlásenie, právoplatné súdne rozhodnutie o porušení zákazu diskriminácie a pod.)

	mladšie ako 15 rokov)	čestné vyhlásenie osamelého rodiča/zákonného zástupcu
Ostatné	Rôzne typy bariér (napr. etnický pôvod, migranti a pod.) – v závislosti od posúdenia vysielajúcej organizácie	podľa situácie (napr. čestné vyhlásenie, žiadosť o azyl/dočasné útočisko a pod.)

Podporné dokumenty si musí uchovávať organizácia u seba, národnej agentúre ich predkladá na základe vyžiadania.